

De Aosta-vallei : een paradijs voor lepidopterologen (Lepidoptera) (vervolg) *

Marcel FAQUAET

2.O. NOCTUIDAE

Euxoa obelisca DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Eén vlinder te Cerellaz op 4.VIII.1985 en één vlinder op de Col de Joux op 11.VIII.1985. Wellicht het begin van de vliegperiode.

Euxoa nigricans LINNAEUS. Gewoon te Cerellaz en te Vens, geen waarnemingen op de andere plaatsen.

Euxoa distinguenda LEDERER. Te Cerellaz en te Vens : zeldzaam begin augustus 1985. De vliegperiode is ook slechts begonnen.

Agrotis cinerea DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Slechts één afgevlogen vlinder te Cerellaz op 11.VII.1983. De vliegtijd is voorbij.

Agrotis simplonia GEYER. Een gewone soort op de vier plaatsen. Typisch alpiene soort.

Agrotis trux HÜBNER. Slechts één vlinder te Cerellaz op 9.VIII.1985. Zeker het begin van de vliegperiode. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) vliegt de soort in de zuidelijke alpendalen in september en oktober.

Agrotis crassa HÜBNER. Te Cerellaz slechts één vlinder op 9.VIII.1985. Ook hier zeker het begin van de vliegtijd.

Ochropleura vallesiaca BOISDUVAL. Een zeer zeldzame soort. Slechts drie waarnemingen : Vens op 10.VII.1982 en 8.VIII.1985, en één te Cerellaz op 4.VIII.1985.

Ochropleura nigrescens HÖFNER. Gewoon te Cerellaz en zeldzaam te Avise, geen waarnemingen op de hoger gelegen plaatsen.

Ochropleura forcipula DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Twee vlinders te Vens op 15.VII.1983. Geen waarnemingen op de overige plaatsen.

Ochropleura signifera DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Waarnemingen op de vier plaatsen, maar het meest te Cerellaz.

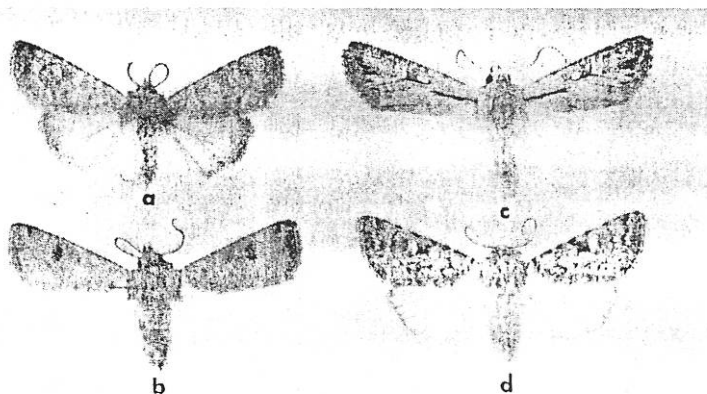
Ochropleura candelisequa DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Waarnemingen te Cerellaz en te Avise, daar niet zeldzaam. Te Vens zeldzaam en op de Col de Joux zeer zeldzaam. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) is de soort te vinden in de zuidelijke alpendalen tot ca. 1600 m, van einde juni tot augustus. De soort is lokaal, niet gewoon tot zeldzaam.

Ochropleura musiva HÜBNER. Is een zeldzame soort te Cerellaz, Vens en op de Col de Joux. Niet waargenomen te Avise.

Eugnorisma depuncta LINNAEUS. Gewoon te Vens en op de Col de Joux. Zeldzaam te Cerellaz en zeer zeldzaam te Avise.

Standfussiana lucerneae LINNAEUS. Typische alpiene soort. Slechts twee waarnemingen : één te Cerellaz op 9.VIII.1985 en één op de Col de Joux op 11.VIII.1985. Zeker het begin van de vliegperiode. Volgens FORSTER &

* zie *Phegea* 15 : 47-59, 91-107, 131-144.

Figuur 27 : a. *Agrotis simplonia* GEYER, Vens 20.VII.1986; b. *Agrotis trux* HÜBNER, Cerellaz 9.VIII.1985; c. *Ochropleura candellisequa* DENIS & SCHIFFERMÜLLER, Cerellaz 14.VII.1986; d. *Ochropleura vallesiaca* BOISDUVAL, Vens 8.VIII.1985.

WOHLFAHRT (1971) vliegt de soort in de Alpen overdag vanaf 2000 m tot boven de 3000 m, lokaal en niet talrijk. Wij vingden de soort rond de lamp.

Rhyacia grisescens FABRICIUS. Twee exemplaren te Cerellaz op 9.VIII.1985. Ook een alpiene soort, die tot ver boven de 2000 m in de Alpen te vinden is.

Chersotis rectangula DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Zowel te Cerellaz, Vens als op de Col de Joux een zeldzame soort, geen waarnemingen te Avise.

Chersotis alpestris BOISDUVAL. Gewoon te Vens, zeldzaam te Cerellaz en geen waarnemingen op de andere plaatsen.

Chersotis multangula HÜBNER. Waarnemingen op de vier plaatsen, maar nooit talrijk. Het meest te Vens.

Chersotis margaritacea DE VILLERS. Waarnemingen te Cerellaz, Vens en op de Col de Joux, alle begin augustus 1985. Geen waarnemingen te Avise. De soort is nergens talrijk, wellicht het begin van de vliegperiode. FORSTER & WOHLFAHRT (1971) vermelden de soort niet van de zuidelijke alpendalen.

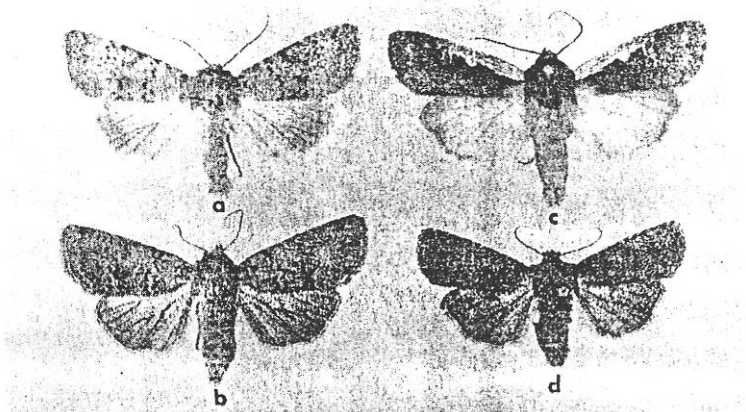
Chersotis cuprea DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Zeldzaam te Cerellaz en op de Col de Joux : begin augustus 1985. We hebben nog geen waarnemingen uit Avise en Vens, wellicht door het feit dat begin augustus de vliegtijd pas begint.

Chersotis fimbriola ESPER. Zeer zeldzaam, alleen waarnemingen te Vens en dit in 1982 en 1985.

Chersotis ocellina DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Overdag waargenomen te Vetan op zeer grote hoogte, twee exemplaren op 2.VIII.1985. Ook op de Col de Joux zagen we deze soort overdag, en 's nachts talrijk bij de lamp.

Noctua comes HÜBNER. Gewoon te Avise en te Cerellaz, zeldzaam te Vens en geen waarnemingen op de Col de Joux.

Epilecta linogrisea DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Slechts vier waarnemingen : twee te Vens op 19.VII.1983 en één op 12.VII.1986 en één op de Col de

Figuur 28 : a. *Rhyacia grisescens* FABRICIUS, Cerellaz 9.VIII.1985; b. *Standfussia lucerneae* LINNAEUS, Col de Joux 11.VIII.1985; c. *Ochropleura musiva* HÜBNER, Col de Joux 11.VIII.1985; d. *Chersotis rectangula* DENIS & SCHIFFERMÜLLER, Vens 12.VII.1986.

Joux op 27.VII.1983. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) vliegt de soort niet op hogere gebergten.

Spaelotis senna FREYER. Slechts twee eksemplaren op de Col de Joux op 9.VII.1983.

Paradiarsia sobrina DUPONCHEL. Zeldzame soort. Slechts vier waarnemingen, alle te Vens in 1985.

Xestia speciosa HÜBNER. Slechts op de Col de Joux waargenomen. De soort is daar niet zeldzaam. Waarnemingsdata : 9 en 21.VII.1983.

Xestia ditrapezium DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Slechts één waarneming te Avise op 24.VII.1984.

Xestia ashworthii DOUBLEDAY. Gewoon te Cerellaz en te Vens, zeer zeldzaam te Avise en op de Col de Joux.

Xestia baja DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Niet zeldzaam te Vens en op de Col de Joux, veel minder te Avise en te Cerellaz.

Xestia rhomboidea ESPER. Gewoon te Cerellaz, zeer zeldzaam te Avise, geen waarnemingen te Vens en op de Col de Joux.

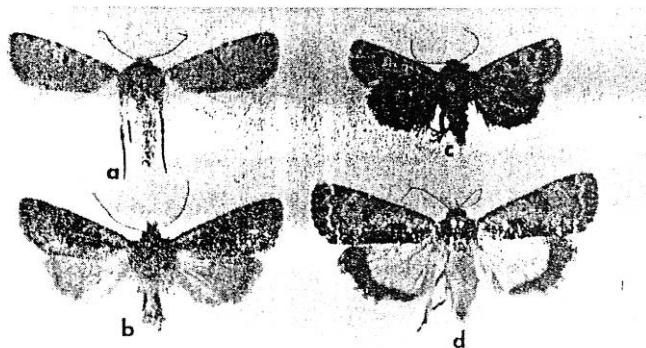
Eurois occulta LINNAEUS. Slechts één waarneming te Vens op 10.VII.1982. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) vliegt de soort in de Alpen tot ca. 2000 m, en de vliegtijd is van juni tot september.

Discestra marmorosa BORKHAUSEN. Gewoon op de Col de Joux, minder te Vens en zeer zeldzaam te Cerellaz, geen waarnemingen te Avise.

Hada proxima HÜBNER. Waarnemingen op de vier plaatsen, maar het meest te Cerellaz.

Sideridis anapheles NYE. Zeldzaam te Vens en zeer zeldzaam op de Col de Joux, geen waarnemingen op de lager gelegen plaatsen.

Heliophobus reticulata GOEZE. Waarnemingen op de vier plaatsen, maar

Figuur 29 : a. *Chersotis margaritacca* DE VILLERS, Col de Joux 11.VIII.1985; b. *Chersotis cuprea* DENIS & SCHIFFERMÜLLER, Cerellaz 9.VIII.1985; c. *Chersotis ocellina* DENIS & SCHIFFERMÜLLER, Vetan 2.VIII.1985; d. *Epilecta linogrisea* DENIS & SCHIFFERMÜLLER, Vens 19.VII.1983.

nergens gewoon.

***Mamestra dysodea* DENIS & SCHIFFERMÜLLER.** Slechts twee waarnemingen : één te Cerellaz op 29.VII.1984 en één te Vens op 2.VIII.1985. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) is de soort in de Alpen te vinden tot ca. 1400 m, in een langgerekte generatie vanaf april tot einde juli, maar in het gebergte vliegt de soort nog langer.

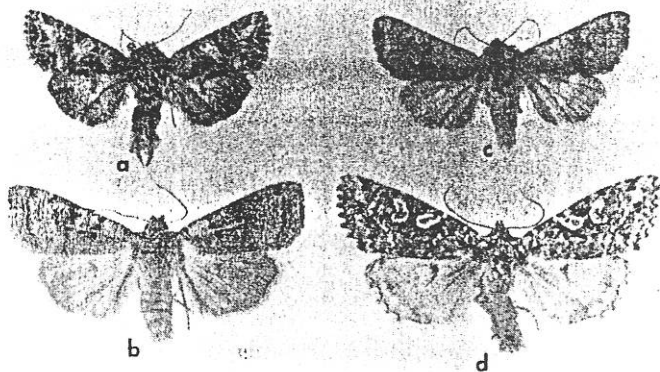
***Hadena irregularis* HUFNAGEL.** Slechts twee waarnemingen : één te Aise op 13.VII.1983 en één te Vens op 20.VII.1984. Einde van de vliegperiode.

***Hadena luteago* DENIS & SCHIFFERMÜLLER.** Gewoon te Aise en te Cerellaz, geen waarnemingen op de hoger gelegen plaatsen. Ook voor deze soort was de vliegperiode ver gevorderd.

***Hadena confusa* HUFNAGEL.** De soort is op de vier plaatsen waargenomen, maar nergens talrijk. Het meest te Cerellaz.

***Hadena albimacula* BORKHAUSEN.** Waarnemingen te Aise, Cerellaz en Vens : telkens slechts een paar vlinders. Geen waarnemingen op de Col de Joux. Einde van de vliegtijd.

***Hadena laudeti* BOISDUVAL.** Wellicht de beste vangst voor de Aosta-vallei. Slechts één exemplaar gedurende de vijf jaar : te Vens op 8.VII.1982. De vlinder is gevangen rond middernacht. TEOBALDELLI (1979) ving ook één exemplaar in de Vallei van Cogne op 10.VII.1976. Volgens hem zou deze vlinder de eerste zijn van deze soort voor Italië. Inderdaad, BERIO (1985) spreekt niet over *laudeti* in zijn onlangs verschenen werk. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) vliegen de vlinders overdag tijdens de warmste middaguren. TEOBALDELLI (1979) ving de soort rond de straatverlichting en ikzelf ving ze rond middernacht. TEOBALDELLI (1979) ving zijn vlinder te Cogne, hoogte 1554 m en ik ving hem op 1700 m. Er is bij FORSTER & WOHLFAHRT (1971) slechts één vliegplaats opgegeven : Wallis. De soort is er lokaal en zeldzaam. Vliegtijd : van juni tot begin augustus. Er zou volgens

Figuur 30 : a. *Discestra marmorosa* BORKHAUSEN, Vens 12.VII.1986; b. *Eugnorisma depuncta* LINNAEUS, Cerellaz 4.VIII.1985; c. *Sideridis anapheles* NYE, Vens 15.VII.1983; d. *Xestia speciosa* HÜBNER, Col de Joux 9.VII.1983.

deze auteurs ook soms een onvolledige tweede generatie kunnen voorkomen in september.

Hadena magnolia BOISDUVAL. Zeldzaam te Cerellaz en te Vens, geen waarnemingen op de andere plaatsen. De min of meer afgevlogen toestand van de vlinders doet mij veronderstellen dat de maand juli het einde is van de vliegtijd.

Hadena caesia DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Gewoon te Cerellaz, Vens en op de Col de Joux, geen waarnemingen te Avise.

Hadena tephroleuca BOISDUVAL. Zeer gewoon op de Col de Joux, zeldzaam te Vens en geen waarnemingen op de lager gelegen plaatsen. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) vliegt deze soort alleen in de Zwitserse en Tiroler Alpen tussen 1300 en 2500 m, zeer lokaal en zeldzaam. De vliegtijd is van einde juni tot juli.

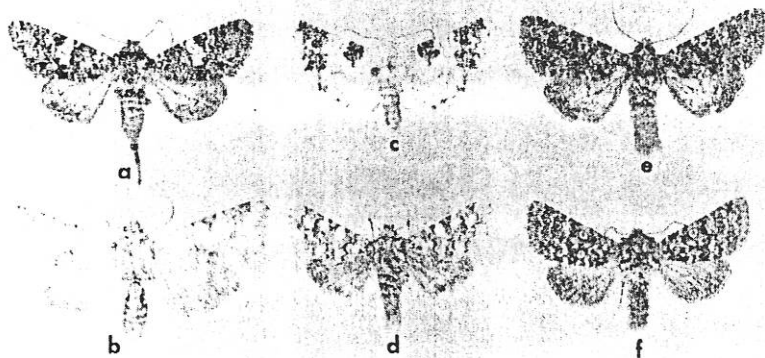
Hadena perplexa DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Min of meer gewoon op de vier plaatsen. Het meest te Cerellaz.

Cerapteryx graminis LINNAEUS. Slechts één waarneming op de Col de Joux op 11.VIII.1985. Het is een zeer donker exemplaar.

Mythimna conigera DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Een gewone soort te Cerellaz, veel minder op de drie andere plaatsen. Deze gele uit zagen we ook in de schemering rond de bloemetjes van braam (*Rubus*).

Mythimna albipuncta DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Slechts twee waarnemingen : één te Cerellaz op 22.VII.1984 en één op de Col de Joux op 11.VIII.1985.

Mythimna l-album LINNAEUS. Zeldzaam te Avise en zeer zeldzaam te Cerellaz, geen waarnemingen op de hoger gelegen plaatsen. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) vliegt de soort in de Alpen tot ca. 1600 m; er zijn twee generaties : mei tot juli en augustus tot einde oktober.

Figuur 31 : a. *Hadena albimacula* BORKHAUSEN, Avise 13.VII.1983; b. *Hadena luteago* DENIS & SCHIFFERMÜLLER, Cerellaz 29.VII.1984; c. *Hadena laudeti* BOISDUVAL, Vens 8.VII.1982; d. *Hadena irregularis* HUFNAGEL, Vens 20.VII.1984; e. *Hadena magnolii* BOISDUVAL, Cerellaz 29.VII.1984; f. *Hadena tephroleuca* BOISDUVAL, Col de Joux 11.VIII.1985.

Mythimna sicula TREITSCHKE. Zeer zeldzame soort, slechts een paar waarnemingen op de drie lager gelegen plaatsen, geen waarnemingen op de Col de Joux.

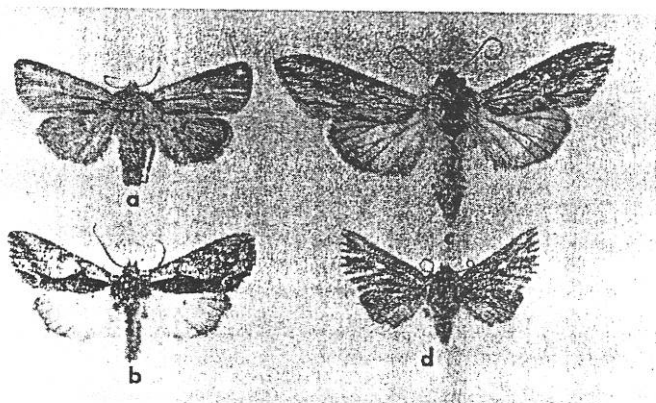
Mythimna andereggii BOISDUVAL. Zeker een van de betere vangsten uit de Aosta-vallei. De soort is zeldzaam te Cerellaz, zeer zeldzaam te Vens en op de Col de Joux. Geen waarnemingen te Avise. De vlinders die we vingen, behoren alle tot de vorm *cinis* FREYER. Volgens BERIO (1985) zou de soort boven 1700 m te vinden zijn. Er zijn volgens de auteur waarnemingen voor de westelijke Alpen uit o.a. Courmayeur. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) zou de soort in de Alpen te vinden zijn tot een hoogte van 2500 m, lokaal en soms niet zeldzaam.

Cucullia absinthii LINNAEUS. Min of meer een gewone soort te Cerellaz, zeer zeldzaam te Vens, geen waarnemingen op de andere plaatsen.

Cucullia lactucae DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Slechts één waarneming te Vens op 19.VII.1983. De soort is volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) in de Alpen te vinden tot 1800 m en al naar gelang de hoogte van mei tot begin september, eenzame vlinders nog in oktober.

Cucullia santonici HÜBNER. Ook een zeer goede vangst voor de Aosta-vallei. Slechts één waarneming te Cerellaz op 17.VII.1983. Volgens BERIO (1985) is de soort zeer lokaal en zeldzaam. Er zijn geen waarnemingen voor de westelijke Alpen. Bij FORSTER & WOHLFAHRT (1971) is *santonici* onbekend.

Copiphana olivina HERRICH-SCHÄFFER. Dit is nog een zeer goede soort voor de Aosta-vallei. Enkele waarnemingen te Vens en slechts twee vlinders te Cerellaz. Er zijn volgens kenners slechts enkele vliegplaatsen gekend voor Europa. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) vliegt de soort in de zuidelijke alpendalen, lokaal en zeer zeldzaam. Vliegtijd juni en juli. Nog volgens deze auteurs zijn de zuidelijkste alpendalen de enige, gekende vliegplaats.

Figuur 32 : a. *Mythimna andereggi* BOISDUVAL, Col de Joux 9.VII.1983; b. *Callierges ramosa* ESPER, Avisa 13.VII.1983; c. *Cucullia santonici* HÜBNER, Cerellaz 17.VII.1983; d. *Copiphana olivina* HERRICH-SCHÄFFER, Vens 15.VII.1983.

Volgens BERIO (1985) vliegt de soort lokaal en zeldzaam tussen 700 en 1500 m. Voor de westelijke Alpen heeft hij slechts één vliegplaats : Bardonecchia. Deze plaats ligt niet in de Aosta-vallei.

Brachylomia viminalis FABRICIUS. Slechts vier waarnemingen, alle te Cerellaz.

Callierges ramosa ESPER. Zeer zeldzaam, slechts één waarneming te Avisa op 13.VII.1983.

Blepharita adusta ESPER. Min of meer gewoon te Vens, zeldzaam te Cerellaz en op de Col de Joux, geen waarnemingen te Avisa.

Xanthia icteritia HUFNAGEL. Slechts één waarneming te Vens op 8.VIII.1985. Begin van de vliegperiode.

Acronicta euphorbiae DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Gewoon te Cerellaz, twee exemplaren te Vens en geen waarnemingen op de andere plaatsen.

Cryphia algae FABRICIUS. Zowel te Avisa als te Cerellaz gewoon, geen waarnemingen op de hoger gelegen plaatsen.

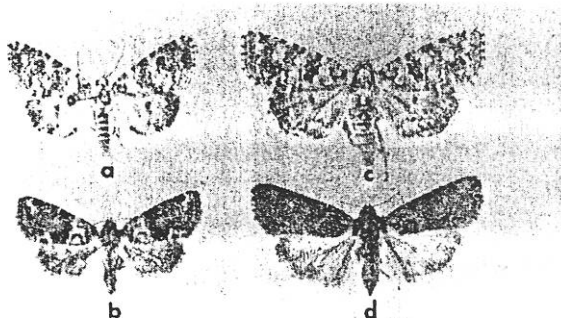
Cryphia ochsi BOURSIN. Eén vlinder te Avisa op 13.VII.1983 en twee vlinders te Cerellaz op respectievelijk 4.VIII.1985 en 9.VIII.1985.

Cryphia raptricula TURATI. Een paar exemplaren : zowel te Avisa als te Cerellaz, geen waarnemingen op de hoger gelegen plaatsen. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) vliegt de soort in de Alpen, in de warmste dalen en is al naar gelang de plaats niet zeldzaam. Vliegtijd van einde juni tot september.

Cryphia petricolor LEDERER. Te Avisa één exemplaar in 1983 en te Cerellaz in 1982 en 1983 telkens één vlinder.

Cryphia domestica HUFNAGEL. Gewoon te Cerellaz, slechts één vlinder op de Col de Joux, geen waarnemingen op de andere plaatsen.

Cryphia muralis FORSTER. Al naar gelang het jaar schommelen de waarnemingen te Cerellaz : zeldzaam in 1982 maar gewoon in 1983. Slechts twee

Figuur 33 : a. *Cryphia domestica* HUFNAGEL, Cerellaz 11.VII.1983; b. *Cryphia algae* FABRICIUS, Avise 31.VII.1985; c. *Cryphia muralis* FORSTER, Cerellaz 17.VII.1983; d. *Cryphia raptricula* TURATI, Cerellaz 9.VIII.1985.

waarnemingen te Avise in 1984, één exemplaar te Vens in 1983, geen waarnemingen op de Col de Joux.

Mormo maura LINNAEUS. Slechts één waarneming te Cerellaz op 12.VIII.1985. De vlinder is overdag gevangen, rustend onder een dakgoot van het hotel waar we logeerden. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) vliegt de soort in de Alpen tot hoogstens 1000 m. Vliegtijd is juli en augustus.

Polyphaenis sericata ESPER. Gewoon te Avise in 1984, de andere jaren zeldzaam. Zeer zeldzaam te Cerellaz, niet op de hoger gelegen plaatsen.

Calloptistria latreillei DUPONCHEL. Slechts één waarneming te Cerellaz op 4.VIII.1985. De vlinder was afgevroren.

Ipimorpha subtusa DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Slechts één vlinder te Avise op 31.VII.1985. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) vliegt de soort in de Alpen tot ca. 1600 m, vanaf juli tot september.

Enargia paleacea ESPER. Gewoon op de vier plaatsen, te Cerellaz zelfs massaal. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) zou de soort in de Alpen tot slechts 1500 m hoogte vliegen!

Dicycla oo LINNAEUS. Gewoon te Avise en te Cerellaz, zeer zeldzaam te Vens en geen waarnemingen op de Col de Joux.

Cosmia affinis LINNAEUS. Zeer zeldzame soort. Slechts één waarneming te Cerellaz op 9.VIII.1985. Wellicht het begin van de vliegperiode.

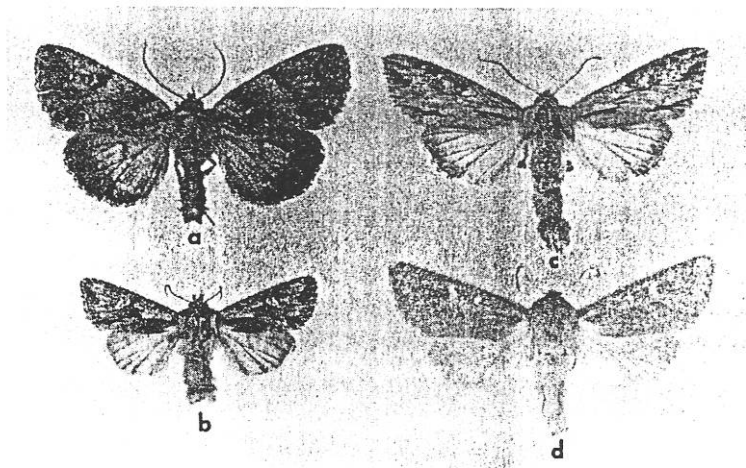
Auchmis detersa ESPER. Een gewone soort op de hoogste drie plaatsen, zeer zeldzaam te Avise.

Actinotia hyperici DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Slechts drie waarnemingen: twee ervan te Cerellaz en één te Avise.

Apamea lithoxylaea DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Waarnemingen op de vier plaatsen, maar steeds zeldzaam.

Apamea sublustris ESPER. Slechts twee waarnemingen: één te Cerellaz op 17.VII.1983 en één te Vens op 20.VII.1984.

Apamea lateritia HUFNAGEL. Zeer zeldzaam te Cerellaz en te Vens, geen waarnemingen op de andere plaatsen.

Figuur 34 : a. *Polyphaenis sericata* ESPER, Avise 24.VII.1984; b. *Actinotia hyperici* DENIS & SCHIFFERMÜLLER, Cerellaz 9.VIII.1985; c. *Auchmis detersa* ESPER, Cerellaz 14.VII.1986; d. *Calamia tridens* HUFNAGEL, Avise 13.VII.1983.

Apamea furva DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Zeer gewoon te Vens en op de Col de Joux, zeer zeldzaam te Cerellaz en niet gezien te Avise.

Apamea maillardi GEYER. Gewoon te Vens en op de Col de Joux, op de lager gelegen plaatsen geen waarnemingen. Typisch alpiene soort.

Apamea zeta TREITSCHKE. Slechts drie exemplaren : één te Vens op 27.VII.1984 en twee op de Col de Joux op 11.VIII.1985. Wellicht is einde juli - begin augustus het begin van de vliegperiode. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) vliegt de soort in de Alpen tot ca. 3000 m en al naar gelang de hoogte vanaf einde juni tot begin september.

Apamea rubrivena TREITSCHKE. Gewoon op de Col de Joux, zeer zeldzaam te Vens, geen waarnemingen op de lager gelegen plaatsen. We hebben deze soort ook overdag waargenomen. Ook een alpiene soort.

Apamea platinea TREITSCHKE. Gewoon te Cerellaz, Vens en op de Col de Joux; geen waarnemingen te Avise.

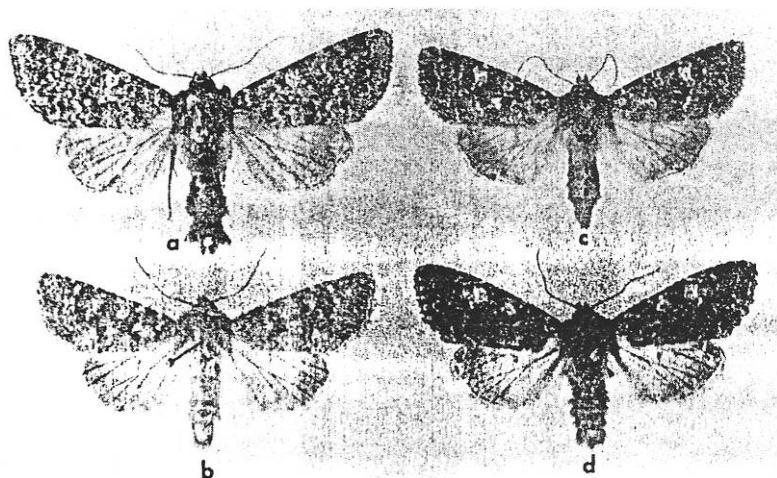
Mesoligia literosa HAWORTH. Zeer zeldzaam te Avise, Cerellaz en Vens, geen waarnemingen op de Col de Joux.

Calamia tridens HUFNAGEL. Min of meer gewoon te Vens en op de Col de Joux, zeldzaam te Avise en te Cerellaz. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) vliegt de soort in de Alpen tot 1800 m, en is meestal niet talrijk, lokaal op warme, droge plaatsen.

Celaena leucostigma HÜBNER. Slechts één waarneming te Vens op 14.VII.1982.

Hoplodrina respersa DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Te Avise, Cerellaz en Vens zeer zeldzaam, geen waarnemingen op de Col de Joux.

Caradrina selini BOISDUVAL. Slechts één waarneming te Vens op 20.VII.

Figuur 35 : a. *Apamea maillardi* GEYER, Col de Joux 9.VII.1983; b. *Apamea platinea* TREITSCHKE, Vens 14.VII.1982; c. *Apamea furva* DENIS & SCHIFFERMÜLLER, Col de Joux 11.VIII.1985; d. *Apamea rubrireana* TREITSCHKE, Col de Joux 11.VIII.1985.

1984.

Caradrina flavirena GUENÉE. Slechts één waarneming te Avise op 24.VII.1984.

Athetis palustris HÜBNER. Avise : één vlinder in 1983. Cerellaz : één vlinder in 1983 en Col de Joux : drie vlinders in 1983.

Heliothis peltigera DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Waarnemingen te Cerellaz en te Vens : zowel in 1982, 1983 en 1984. Niet op de andere plaatsen.

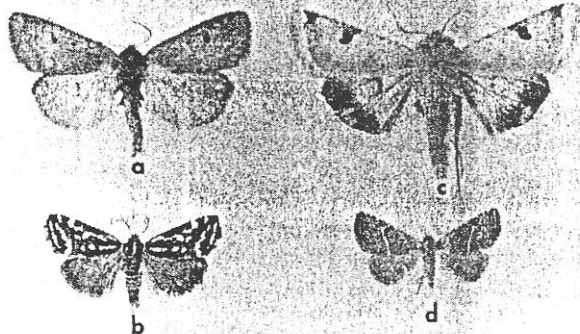
Heliothis viriplaca HUFNAGEL. Van deze zwerver ving ik drie exemplaren te Avise, twee vlinders op 4.VIII.1985 en één een paar dagen later. Waarnemingen overdag terwijl de vlinders nectar zogen uit de bloemetjes van luzerne.

Acontia lucida HUFNAGEL. Te Quart ving ik op 9.VII.1983 één erg donker exemplaar. De vlinders uit Zuid-Frankrijk zijn lichter gekleurd. Deze soort wordt in België en Nederland opgegeven als trekvlinder. In Nederland één waarneming in 1947 (LEMPKE, 1972), in België nog nooit waargenomen. De vlinder te Quart is overdag gevangen.

Metachrostis dardouini BOISDUVAL. Twee waarnemingen : één te Avise op 13.VII.1983 en één te Cerellaz op 23.VII.1983.

Eublemma polygramma DUPONCHEL. Zeer zeldzaam, zowel te Avise, Cerellaz en Vens, geen waarnemingen op de Col de Joux. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) is de soort in de zuidelijke alpendalen lokaal en al naar gelang de plaats niet zeldzaam. Er zijn twee generaties : in juni en augustus.

Emmelia trabealis SCOPOLI. Te Cerellaz in 1982, 1983 en 1984, maar steeds zeldzaam, één vlinder te Avise op 13.VII.1983. Geen waarnemingen op de hoger gelegen plaatsen. Ook waarnemingen overdag te Cerellaz.

Figuur 36 : a. *Athetis pallustris* HÜBNER, Col de Joux 9.VII.1983; b. *Emmelia trabealis* SCOPOLI, Cerellaz 4.VII.1982; c. *Heliothis peltigera* DENIS & SCHIFFERMÜLLER, Vens 20.VII.1984; d. *Eublemma polygramma* DUFONCHEL, Vens 27.VII.1984.

Euchalcia variabilis PILLER & MITTERPACHER. Eén waarneming op de Col de Joux op 21.VII.1983. Vliegtijd wellicht voorbij.

Panchrysia v-argenteum ESPER. Slechts twee waarnemingen : één te Vens op 15.VII.1983 en één te Cerellaz op 29.VII.1984, dit laatste was een afgevlagen exemplaar.

Autographa bractea DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Zeer zeldzaam te Vens, Cerellaz en op de Col de Joux, geen waarnemingen te Avise.

Syngrapha interrogationis LINNAEUS. Slechts één waarneming te Vens op 14.VII.1982. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) vliegt de soort in de Alpen tot 2400 m, van einde juni tot augustus. De soort zou volgens hen ook overdag vliegen.

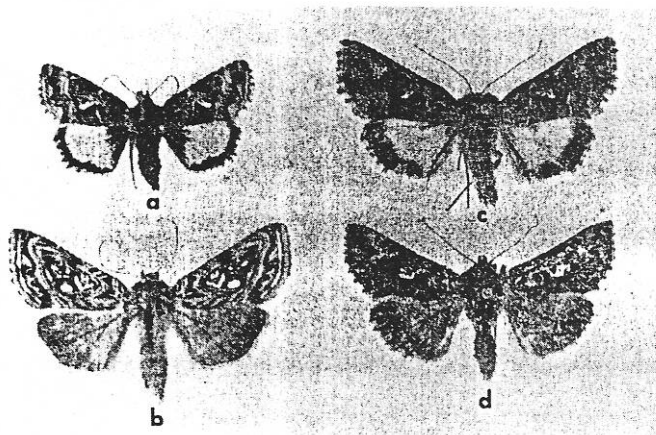
Syngrapha ain HOCHENWARTH. Vrij zeldzaam te Cerellaz, zeer zeldzaam te Avise, gewoon te Vens en op de Col de Joux.

Caloptusia hochenwarthi HOCHENWARTH. Dit klein, geelbruin uiltje vliegt in de Alpen op zeer grote hoogte. Te Vetan, ongeveer 2400 m hoog, ving ik overdag drie exemplaren op 8.VIII.1985. Ook iets hoger dan de Col de Joux, eveneens overdag, één exemplaar op 8.VIII.1982.

Catocala nymphagoga ESPER. Zeldzaam te Avise, zowel in 1984 als in 1985. Zeer zeldzaam te Cerellaz, zowel in 1982 als in 1983, geen waarnemingen op de hoger gelegen plaatsen.

Aleucanitis cailino LEFÈBVRE. Vrij zeldzaam te Avise, Cerellaz en Vens, geen waarnemingen op de Col de Joux. Bij FORSTER & WOHLFAHRT (1971) is de soort niet vermeld.

Catephia alchymista DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Slechts één waarneming te Avise op 13.VII.1983. Zeer waarschijnlijk het einde van de vliegperiode. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) vliegt de soort in de zuidelijke Alpen zeer lokaal en zeer zeldzaam van mei tot juni, tot ongeveer 800 m.

Figuur 37 : a. *Caloplusia hohenwarthi* HOCHENWARTH, Vets 8.VIII.1985; b. *Panchrysia v-argenteum* ESFER, Vets 15.VII.1983; c. *Syngrapha ain* HOCHENWARTH, Vets 12.VII.1986; d. *Syngrapha interrogationis* LINNAEUS, Vets 14.VII.1982.

Lygephila lusoria LINNAEUS. Zeer zeldzaam te Avise, Cerellaz en Vets, geen waarnemingen op de Col de Joux.

Autophila dilucida HÜBNER. Slechts twee waarnemingen, beide te Vets op 14.VII.1982 en 2.VIII.1985. Ik heb de indruk dat de vlinders zeer moeilijk naar het licht komen.

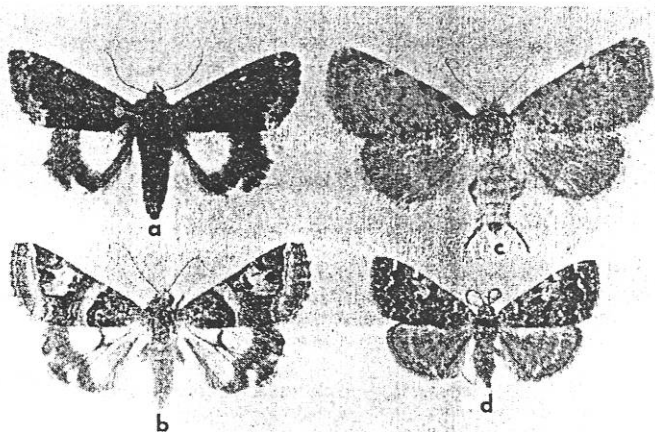
Epizeuxis calvaria DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Zeer zeldzame soort. Nog een van de betere soorten voor de Aosta-vallei. We vingen slechts twee exemplaren, beide te Avise op 24.VII.1984. Volgens FORSTER & WOHLFAHRT (1971) zou de soort in de Alpen te vinden zijn tot 800 m. In de noordelijke Alpen zeer zeldzaam, maar in de zuidelijke alpendalen gewoner, van einde juni tot half september.

Pechipogo plumigeralis HÜBNER. Te Avise een gewone soort, te Cerellaz zeldzaam en geen waarnemingen op de hoger gelegen plaatsen.

Samenvatting

Voor de dagvlinders hadden we een onverhoopt hoog aantal waarnemingen en dit mogen we eveneens zeggen voor de nachtvlinders. Het aantal waargenomen Heterocera-soorten is zeker het veelvoud van de hierboven opgesomde lijst van 229.

Twee plaatsen die ons 100% voldoening gaven, zijn Vets en de Col de Joux, want nooit voorheen vingen we nachtvlinders op dergelijke hoogten. We hebben de intentie om de komende jaren nog hoger dan 2000 m op nachtvangst te gaan. Verscheidene alpiene soorten zullen we daar zeker aantrekken naar de lamp. Ook Avise en Cerellaz zijn twee plaatsen waar we terugkeren.

Figuur 38 : a. *Catephia alchymista* DENIS & SCHIFFERMÜLLER, Avise 13.VII.1983; b. *Aleucanitis cailino* LEFÈBVRE, Vens 20.VII.1984; c. *Autophila dilucida* HÜBNER, Vens 2.VIII.1985; d. *Epizeuxis calvaria* DENIS & SCHIFFERMÜLLER, Avise 24.VII.1984.

Dankbetuiging

In de eerste plaats aan mijn vrouw, omdat ze nooit morde, zelfs niet als ik haar voor 5 à 6 uur alleen achterliet, wanneer ik de bergen introk op zoek naar dagvlinders, en evenmin als we 's nachts pas rond 2 uur of later ons bedje opzochten. Aan Frans en Annie BEGIJN voor de vele uren dat we samen op pad waren en voor de gezellige momenten die we samen doorbrachten in de Aosta-vallei. Aan de familie JACQUEMOD, voor de gastvrijheid in hun etablissement en de spontaneïteit waarmee ze 's nachts de deur van het hotel open lieten. Aan allen die van zichzelf of van anderen publikaties over de Aosta-vallei opstuurden : F. BEGIJN, Prof. A. GILLARD, B.J. LEMPKE en A. TEOBALDELLI. Tenslotte aan hen die me hielpen bij het determineren van moeilijke soorten : F. BOLLAND, W.O. DE PRINS en J. HACKRAY.

Literatuur

- Berio, E., 1985. *Fauna d'Italia*. Lepidoptera, Noctuidae I. Edizione Calderini, Bologna.
- Brockmann, E., 1984. Beitrag zur Makrolepidopterenfauna des Aosta-Tales (Italienische Alpen) 1. Allgemeiner Teil. - *Nachr.ent.Ver.Apollo* 5 : 21-42.
- Brockmann, E., 1985a. Beitrag zur Makrolepidopterenfauna des Aosta-Tales (Italienische Alpen) 2. Spezieller Teil : Papilionidae, Pieridae. - *Nachr.ent.Ver.Apollo* 6 : 1-17.
- Brockmann, E., 1985b. Beitrag zur Makrolepidopterenfauna des Aosta-Tales (Italienische Alpen) 3. Spezieller Teil : Satyridae, Nymphalidae. - *Nachr.ent.Ver.Apollo* 6 : 61-98.
- Brockmann, E., 1985c. Beitrag zur Makrolepidopterenfauna des Aosta-Tales (Italienische Alpen) 4. Spezieller Teil : Libytheidae, Lycaenidae, Hesperidae. - *Nachr.ent.Ver.Apollo* 6 : 131-156.
- Brockmann, E., 1986. Beitrag zur Makrolepidopterenfauna des Aosta-Tales (Italienische Alpen) 5. Spezieller Teil : Lymantriidae, Arctiidae, Ctenuchidae, Thaumetopoeidae, Notodontidae. - *Nachr.ent.Ver.Apollo* 7 : 57-

- Forster, W. & Wohlfahrt, Th.A., 1960. *Die Schmetterlinge Mitteleuropas*. III. Spinner und Schwärmer. Franckh'sche Verlagshandlung, Stuttgart.
- Forster, W. & Wohlfahrt, Th.A., 1971. *Die Schmetterlinge Mitteleuropas*. IV. Eulen. Franckh'sche Verlagshandlung, Stuttgart.
- Forster, W. & Wohlfahrt, Th.A., 1981. *Die Schmetterlinge Mitteleuropas*. V. Spanner. Franckh'sche Verlagshandlung, Stuttgart.
- Higgins, L.G. & Riley, N.D., 1971. *Elseviers Vlinderdids*. Uitg. Elsevier, Amsterdam.
- Higgins, L.G. & Riley, N.D., 1975. *Guide des papillons d'Europe*. Ed. Delachaux et Niestlé, Neuchâtel.
- Holloway, J.D., 1980. *Coenonympha darwiniana* Staudinger - a hybrid origin? - *Entomologist's Gaz* 31 : 150.
- Kühnert, H., 1979. Tagfalterbeobachtungen im Aostatal (N-Italien). - *Ent.Z., Frankf.a.M.* 89 : 145-152, 158-167, 169-174.
- Lempke, B.J., 1972. *De Nederlandse trekvlinders*. Thieme & Cie., Zutphen.
- Oorschoot, H. van, 1966. Dagvlinderonderzoek in Noord-Italië van 19 juli tot 6 augustus 1963. - *Ent.Ber., Amst.* 26 : 97-107.
- Rougeot, P.C. & Viette, P., 1978. *Guide des papillons nocturnes d'Europe et d'Afrique du nord*. Hétérocères. Ed. Delachaux et Niestlé, Neuchâtel.
- Russell, A.B., 1973. *Coenonympha* : a mixed popul: - *arcania, darwiniana* and *gardetta*. - *Entomologist's Rec.J.Var.* 73 : 229.
- Teobaldelli, A., 1979. Lépidoptères capturés en V. - *Alexanor* 11 : 98-104, 143-152.
- Toso, G. & Balletto, E., 1976. Una nuova specie del genere *Agrodiaetus* Hübner (Lepidoptera Lycaenidae). - *Annali Mus.civ.Stor.nat.Genova* 81 : 124-130.
- Whalley, P., 1982. *The Mitchell Beazly pocket guide to Butterflies*. - Mitchell Beazly Publishers, London.

Boekbespreking

Bevan, D. : *Forest Insects, A guide to insects feeding on trees in Britain*.

21 x 20 cm, 153 p., 98 foto's waarvan 74 in kleur, Forestry Commission Handbook 1, Forest Research Station, Alice Holt Lodge, Wrecklesham, Farnham Surrey GU10 4LH, England, 1987, gebonden in slappe kaft, Pond 6.95

Het doel van deze publikatie is de determinatie mogelijk maken van insecten die zich voeden met onderdelen van bomen. Indien mogelijk gaat deze determinatie tot op soortniveau, maar dikwijls wordt slechts tot op het genus of een nog hoger taxon gedetermineerd omdat voor die bepaalde groep de hulp van een specialist terzake nodig is. De determineertabel is onderverdeeld per boomsoort en dan nog eens per plaats van de aantasting (blad, knop, schors e.d.). Een korte beschrijving van de aard van de aantasting, het tijdstip in het jaar en het uiterlijk van de larve of het imago leidt in de meeste gevallen snel naar een naam.

In het tweede deel van het boek worden de verschillende schadeveroorzakers meer in detail besproken, zo een 280 soorten in totaal. Daarbij wordt dieper ingegaan op de levenscyclus van de desbetreffende soorten en hun impact op het bos bij massaal optreden. Daarbij worden ook maatregelen besproken om schadelijk optreden te voorkomen of in te dijken. De talrijke foto's laten verschillende aantastingen zien, vraatbeelden, rupsen enz.

Het boek is bedoeld voor een breed publiek : boswachters, landbouwingenieurs, studenten en leraren biologie, veldbiologen enz. Door zijn eenvoudige opzet kan het door niet-specialisten met succes gebruikt worden en een literatuurlijst verwijst naar meer gespecialiseerde boeken. Een prima verzorgde uitgave voor een relatief goedkope prijs.

W.O. De Prins